

Invazīvās sugas

Publicēts: 08.02.2020.

Invazīvās sugas ir Latvijas dabai neraksturīgas augu un dzīvnieku sugas, kas apdraud vietējās sugas un to dzīvotnes, rada ekonomiskus zaudējumus vai kaitējumu cilvēka veselībai un videi. Invazīvās sugas par nevēlamām un bīstamām padara fakts, ka tām visbiežāk nav dabisko konkurentu vai ienaidnieku, kas varētu kontrolēt to izplatību, kā rezultātā invazīvās sugas vidē kļūst par dominējošajām, nomācot vietējās sugas un netraucēti izplatoties arvien plašākās teritorijās.

Invazīvās sugas izplatās divos veidos:

- dabisko procesu rezultātā
  - augu sēklām izplatoties ar vēja, ūdens, kukaiņu vai putnu palīdzību;
  - dzīvniekiem migrējot pa sauszemi, ūdenstecēm vai gaisu;
- cilvēka apzinātas vai neapzinātas darbības rezultātā.

Tipisks invazīvās sugas piemērs Latvijā ir Sosnovska latvānis *Heracluem sosnowsky*, kuru 1948. gadā ievada lopbarības vajadzībām, tomēr vēlāk tas sāka nekontrolēti izplatīties un šobrīd ir sastopams visā Latvijas teritorijā. Invazīvā suga ir arī, piemēram, Spānijas kailgliemezis *Arion lusitanicus*, kas ieviesies vairākās pašvaldībās mazdārziņu teritorijā, dēļ importēto augsnes vai komposta maisījumu un stādu izmantošanas.

Invazīvo sugu izplatību sevišķi veicina klimata pārmaiņas, kā rezultātā arvien tālāk uz ziemeļiem izplatās tipiskas dienvidu sugas.

Invazīvo sugu ierobežošana

Lai nodrošinātu koordinētu invazīvo sugu izplatības ierobežošanu visā Eiropas Savienībā (ES), 2014. gadā Eiropas Parlaments un Padome pieņēma visām dalībvalstīm saistošu [Regulu Nr. 1143/2014 par invazīvu svešzemju sugu introdukcijas un izplatīšanās profilaksi un pārvaldību](#).

2016. gada 13. jūlijā Eiropas Komisija pieņēma Invazīvo sugu Sarakstu – [Komisijas Īstenošanas regula \(ES\) 2016/1141 \(2016. gada 13. jūlijs\), ar ko atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai \(ES\) Nr. 1143/2014 pieņem sarakstu ar invazīvajām svešzemju sugām, kas rada bažas Savienībai](#)

2017. gada 12. jūlijā Eiropas Komisija pieņēma Invazīvo sugu Saraksta Pirmo papildinājumu – [Komisijas Īstenošanas regula \(ES\) 2017/1263 \(2017. gada 12. jūlijs\), ar ko atjaunina sarakstu, kurā uzskaitītas invazīvās svešzemju sugas, kas rada bažas Savienībai, un kurš atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai \(ES\) Nr. 1143/2014 izveidots ar Īstenošanas regulu \(ES\) 2016/1141](#)

2019. gada 25. jūlijā Eiropas Komisija pieņēma Invazīvo sugu Saraksta Otro papildinājumu – [Komisijas Īstenošanas regula \(ES\) 2019/1262 \(2019. gada 25. jūlijs\), ar ko groza Īstenošanas regulu \(ES\) 2016/1141, lai atjauninātu sarakstu ar invazīvajām svešzemju sugām, kas rada bažas Savienībai](#)

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija ir atbildīga par šo regulu ieviešanu Latvijas normatīvajos aktos un integrāciju Latvijas vides politikā. Sosnovska latvāņa izplatības un ierobežošanas kontroli veic Zemkopības ministrijas padotības iestāde – Valsts augu aizsardzības dienests.

Normatīvie akti, kas regulē invazīvo sugu izplatību Latvijā:

- [Augu aizsardzības likums](#) (17.12.1998.)
- [Sugu un biotopu aizsardzības likums](#) (16.03.2000.)
- Ministru kabineta 2008. gada 30. jūnija noteikumi Nr. 467 „[Invazīvo augu sugu izplatības ierobežošanas noteikumi](#)”
- Ministru kabineta 2008. gada 30. jūnija noteikumi Nr. 468 „[Invazīvo augu sugu saraksts](#)”
- Ministru kabineta 2008. gada 14. jūlija noteikumi Nr. 559 „[Invazīvo augu sugas – Sosnovska latvāņa – izplatības ierobežošanas noteikumi](#)”

Cita noderīga informācija par invazīvajām sugām:

- [Aktualitātes Eiropas Komisijā](#) (angļu valodā)
- [Informācija par invazīvajām sugām Eiropas Savienībā](#) (angļu valodā)
- [Latvijā konstatēto invazīvo sugu saraksts un informācija par tām](#)
- [Informācija par Sosnovska latvāni](#)

Iedzīvotāji ir aicināti ziņot par savvaļā vai savā piemājas dārzā pamanītām, iepriekš neredzētām augu vai dzīvnieku sugām, sugas individuus nofotografējot un fotogrāfiju ievietojot interneta vietnē <http://dabasdati.lv/lv/>, kur speciālisti palīdzēs novēroto sugu identificēt, un informēt tuvāko [Dabas aizsardzības pārvaldes reģionālo administrāciju](#) par potenciāli invazīvās sugas atradni.

<https://www.varam.gov.lv/lv/invazivas-sugas>